

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

Työryhmämietinnössä esitetyt tavoitteet tehokkuudesta, kustannussäästöistä ja laadukkaista palveluista ovat sinänsä hyviä ja kannatettavia. Hallituksen tavoite laadukkaista julkisista palveluista ja huoltovarmuuden ja turvallisuuden toteutumista myös sopimuskauden aikana ovat myös hyviä ja kannatettavia.

Sidosyksikön omistukselle hallitusohjelmassa ja työryhmämietinnössä esitetty 10 % vähimmäisomistusvaatimus johtaa kuitenkin päinvastaiseen lopputulokseen ja on siten sääntelykeinona virheellinen ja vahingollinen etenkin pienille ja keskisuurille kunnille. Esitetty sääntely heikentää julkisen sektorin kustannustehokkuutta ja aiheuttaa merkittäviä taloudellisia vahinkoja erityisesti pienille kunnille ja keskisuurille kunnille.

Lakimuutoksen tavoitteet ja keinovalikoima ovat ristiriitaiset. Työryhmämietinnön mukaan ”lakimuutoksella halutaan parantaa julkisen sektorin tehokkuutta”. Tavoitteen sijaan lakimuutos aiheuttaisi toteutuessaan kuitenkin merkittävät muutoskustannukset eikä toiminnan uudelleenjärjestelystä synny varmuudella säästöjä, vaan päinvastoin kustannukset tulevat kasvamaan. Kustannuksista tarkemmin kohdassa ”Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen”.

Työryhmämietinnössä on asetettu hallitusohjelman mukainen tavoite alueellisen elinvoiman ja yrittämisen edellytysten vahvistamisesta. Lakimuutoksen jälkeen volyymihyötyjä voitaisiin saada lähinnä liittymällä yhteishankintayksiköiden kilpailuttamiin puitejärjestelyihin taikka dynaamisiin hankintajärjestelmiin. Näissä kilpailutuksissa usein pienet ja keskisuuret yritykset puolestaan häviävät isoille kansallisille ja kansainvälisille toimijoille, mikä on vastoin hallitusohjelman kirjauksia

ja toisaalta myös hankintalain tavoitetta hankintojen järjestämisestä niin, että myös pienet ja keskiuuret yritykset pääsevät tasapuolisesti muiden tarjoajien kanssa osallistumaan tarjouskilpailuihin.

Ehdotettu muutos aiheuttaisi merkittäviä taloudellisia vahinkoja, erityisesti pienille kunnille, jotka menettäisivät sidosyksiköiden tarjoaman alueellisen yhteistyön edut ja tehokkuushyödyt. Suuremmat toimijat joko säilyvät jo riittävästi omistamassaan inhouse-yhtiössä tai ottavat kotuupalvelutuotannon itselleen. Pienet kunnat puolestaan joutuvat pienomistajina inhouse-yhteistyön ulkopuolelle. Pienillä kunnilla ei ole riittävästi osaamista kilpailuttaa ja järjestää tarvitsemiaan ICT-palveluja. 65 § Markkinakartoitus Pienet kunnat eivätkä myöskään ole sellaisille isommille ICT-ratkaisutoimittajille, joilla on riittävä ICT-osaaminen esim. kyberturvallisuusosaaminen, itsenäisinä riittävän kiinnostavan kokoisia, jotta niistä syntyisi riittävästi liiketoimintamahdollisuuksia. ICT-palveluiden tarjota heikkenee etenkin silloin kun pienet kunnat sijaitseva harvaan asutulla alueella.

Hallitusohjelmaan kirjattu tavoite hankintayksiköiden toteuttamien yhteishankintojen nykyistä laajemmasta käytöstä julkisten hankintojen tehokkuuden parantamisen keinona ei voida pitää vaihtoehtoisena keinona esim. volyyymihyötyjen saavuttamiseen. Tämä siitä syystä, että kunnat hyödyntävät jo tällä hetkellä yhteishankintoja laajasti.

Inhouse-yhtiö puolestaan toteuttaa hankintalain mukaisia kilpailutuksia itselleen, yhteisten palveluiden tuottamiseksi useille hankintayksiköille. Inhouse-yhtiöissä on laajaa osaamista ko. substanssialaan liittyen esim. ICT. Se kokoaa volyymit, kilpailuttaa tarvitsemansa markkinasta, tehostaa toimintaa yhtenäisillä prosesseilla, tuotteistaa palvelun loppuasiakkaalle sekä koordinoi hankintojen kokonaisuutta ja niiden elinkaarta. Lisäksi inhouse-yhtiö huolehtii myös hankinnan käyttöönoton, siihen liittyvän osaamisen ja prosessin kaikille palvelua hyödyntäville osapuolille ja pitää huolen hankinnan kokonaisuudesta, yhteensopivuudesta muiden palveluiden kanssa sekä ylläpitoon liittyvästä osaamisesta ja prosessista kaikille palvelua ostaville omistajilleen.

Näin ollen yhteishankinta ei ole tehokkuudessaan inhouse-yhteistyöhön rinnastettava eikä siten ratkaisukeinona oikea tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteishankinta on hyvä keino, kun kilpailutetaan täsmällistä tavaraa tai palvelua (esim. päätelaitteet, lisenssit), mutta kaikkeen hankintaan vietyinä yhteishankintayksikkö ei pysty toteuttamaan samanlaista tuotteistettua kokonaispalvelua kuin sidosyksiköt (esim. palvelukokonaisuuden kyberturvallisuus). Yhteishankintayksikkö on kilpailutuksen tuottava yksikkö; se ei itse tuota hankintayksiköiden tarvitsemia palveluja. Yhteishankintojen tapauksessa kuntien hallinnollinen taakka kasvaa huomattavasti.

Työryhmämietinnössä esitetään virheellinen oletus, jonka mukaan sidosyksiköiden avulla pyrittäisiin kiertämään hankintalakia. Todellisuudessa sidosyksiköt ovat hankintayksiköitä, jotka ovat velvollisia kilpailuttamaan hankkimansa palvelut ja tavarat hankintalain mukaisesti.

Työryhmämietinnössä ei ilmene, mihin perustuu juuri 10 % omistusvaade.

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

Koemme hankintojen valmisteluun liittyvät tavoitteet ja ehdotukset pääsääntöisesti hyväksi. Olemme seuraavissa vastauksissa purkaneet näkemystämme esitykseen tarkemmin.

- **Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?**

Yleisesti ottaen, kirjaukset todennäköisesti kannustavat huolelliseen markkinakartoitukseen, koska vain huolellisesti toteutetulla markkinakartoituksella voi perustella hankinnan jakamatta jättämistä tai välttää hankinnan uudelleen kilpailuttamiselta yhden tarjouksen tilanteessa.

- **Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?**

65 § Markkinakartoitus

On hyvä, että lakiehdotus jättää markkinakartoituksen toteutustavan hankintayksikön harkittavaksi.

75 § Hankintojen jakaminen osiin

Kannustaminen hankintojen jakamiseen on hyvä tavoite ja osaltaan kannustaa jakamaan hankintoja osiin sellaisissa hankinnoissa, joissa se on tarkoituksenmukaista.

On hyvä, että pykälässä erikseen mainitaan ne tilanteet, jolloin jakamisveloitteesta voidaan poiketa, mm. jos jakaminen lisää merkittävästi hankintayksikön tai toimittajan hallintokustannuksia tai johtaisi kustannusten jatkuvaan kasvuun. Näin ollen on hyvä, että hankintayksikölle jätetään harkintavaltaa, milloin on perusteltua jakaa ja milloin jättää jakamatta.

ICT-tietojärjestelmähankinnoissa hankinnan jakaminen useampaan osaan on harvoin järkevää tai edes mahdollista. Sen sijaan ICT-laitteiden hankinnoissa osiin jakaminen voi olla perusteltua.

124 § Hankintamenettelyä koskeva kertomus

Mietinnössä ei tuoda riittävällä tavalla esiin, miten hankinnan valmistelun kuvaaminen hankinta-asiakirjoissa edistää hankinnan huolellista valmistelua ja tuo lisäarvoa kilpailutuksiin osallistuville. Kirjaus lisää edelleen hankintayksikön hallinnollista taakkaa. Kirjaus ei edistä hankinnan huolellisempaa valmistelua.

125 § Hankintamenettelyn keskeyttäminen

Tarjousten ja kilpailun lisäämisen tavoite on oikea. Käytännössä harvaan asutuilla alueilla tai pienivolyymisissa hankinnoissa tarjousten määrän kasvattaminen voi kuitenkin olla joissain tilanteissa mahdotonta. On hyvä, että huolellisella markkinakartoituksella voi vapautua uudelleenkilpailuttamisen veloitteesta yhden tarjouksen tilanteessa.

”Poikkeaminen olisi mahdollista, jos hankintayksikkö ei markkinoiden kuulemisesta ja näkemysten huomioon ottamisesta huolimatta olisi saanut enempää kuin yhden tarjouksen.” Em. kirjaus mietinnössä jättää kuitenkin tulkinnan varaa. Onko siis jatkossa hankintayksiköiden sopeuduttava markkinoiden tarjontaan ja hankittava laadultaan heikompa kuin mitä tosiasiallinen tarve on? Mielestämme lähtökohdan tulisi olla päinvastainen: pitkällä aikavälillä kysynnän tulisi ohjata tarjontaa, ei toisinpäin. Lain perusteluiden mukaan, uudelleen kilpailuttamisesta voi poiketa vain erityisen painavasta syystä. Kirjaus kannustaa hankintayksiköitä kartoittamaan markkinat, mutta toisaalta se jättää hankintayksiköille riskin siitä, että perusteet uudelleenkilpailutuksen välttämiseksi eivät ole riittävät. Onko hankintayksiköilläkin edelleen vahva oikeus määritellä hankinnan kohde vai ohjaako lainsäädäntö jatkossa siihen, että hankintayksiköiden tulisi sopeuttaa vaatimuksensa markkinoiden tarjontaan. Yrityksillä ei ole veloitetta osallistua markkinakartoitukseen eli täydellistä tietoa markkinoista hankintayksiköiden ei ole mahdollista saada.

Joissain tapauksissa vaatimusten lieventäminen voi tuottaa lisätarjouksia. Tässä tilanteessa hankintayksikkö saattaa kuitenkin joutua tilanteeseen, jossa vaatimusten keventäminen lisää sen omaa työmäärää ja kustannuksia. Erityisesti tietojärjestelmähankinnoissa tavoitteena on usein hankintayksikön työmäärän vähentäminen, joten lain kirjaus saattaa olla ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa. Jää tuomioistuimen arvioitavaksi, milloin markkinakartoitus on tehty riittävällä tavalla ja onko perustelut olleet riittävät painavat uudelleen kilpailuttamatta jättämiseen.

Lakiehdotuksen mukaan, säännökset eivät ota kantaa uuden hankintamenettelyn sisältöön. Mikäli hankintayksikkö pitäytyy uudelleenkilpailutuksessaan jo aiemmin määritellyissä vaatimuksissaan, uusi samansisältöinen kilpailutus ei tuota lisää kilpailua ja uudelleen kilpailuttaminen voi nostaa tarjoushintoja, koska ainoan tarjouksen jättänyt tarjoaja saa keskeytyspäätöksessä tiedon siitä, että se oli ainoa tarjoaja. Lisäksi uuden kilpailutuksen järjestämisestä ja tarjoajalle tarjouksen jättämisestä syntyy lisäkustannuksia ja hallinnollista työtä.

Tavoite siitä, että hankintayksiköt panostaisivat markkinakartoitukseen ja lähtökohtaisesti pyrkisivät useamman kuin yhden tarjouksen saamiseen, on hyvä. Käytännön hankintatoimessa kuitenkin täytyy olla valta määrillä hankintakokonaisuuden laatu riittävälle tasolle.

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Ehdotettu 10 % vähimmäisomistusta koskeva vaatimus ei ole tarkoituksenmukainen eikä toteuttamiskelpoinen. Tämä johtuu esityksen taloudellisista ja toiminnallisista vahingoista erityisesti pienille ja keskisuurille kunnille, sekä ristiriidasta perustuslain 121 §:n määrittelemän kuntien itsehallinnon kanssa. Esitys ei edistä hallitusohjelman tavoitetta kilpailun lisäämisestä, kustannussäästöistä, julkisten hankintojen tehokkuudesta, laadukkaista palveluista ja huoltovarmuuden ja turvallisuuden toteutumisesta, vaan johtaa päinvastaisiin lopputuloksiin.

Vähimmäisomistusta koskeva vaatimus sopii näkemyksemme mukaan huonosti inhouse-yhtiöiden tähänastiseen historialliseen kehitykseen. Aikaisemmin Savon ICT-palvelut Oy:n (jatkossa Savon ICT) alueen kunnissa ICT-palvelut tuotettiin isäntäkuntamallilla tai ne tuotettiin merkittävältä osin itse. Pienissä kunnissa palveluiden tuottaminen itse ja mahdollisesti vain yhden ICT-asiantuntijan tekemänä sisälsi kunnille paljon riskejä. Myöhemmin lainsäädännössä asetettiin yhtiöittämisvelvollisuus, mikä tarkoitti, että kuntien oli perustettava osakeyhtiöitä mm. ICT-palveluiden hoitamiseen. Tavoitteena näillä muutoksilla oli nimenomaisesti siirtää kuntien palvelutoiminta kohti osakeyhtiömallia ja siten mahdollistaa palveluiden tuottaminen tehokkaammin ja laadukkaammin ja varmistaen toiminnan jatkuvuus. Nyt esitetty 10 % vähimmäisomistusosuusvaatimus sopii huonosti in-house-yhtiöiden aiempaan kehitykseen ja sen tavoitteisiin.

Vähimmäisomistusta koskeva vaatimus ei ole tarkoituksenmukainen eikä toteuttamiskelpoinen. Inhouse-yhtiöiden omistusosuudet ovat pitkälti muodostuneet omistajan koon ja/tai palveluiden tarpeen mukaan, joka käytännössä tarkoittaa, että isommilla organisaatioilla on isommat omistusprosentit ja pienillä organisaatioilla pienemmät. Jos muutos menee läpi, on inhouse-yhtiöiden omistusosuuksia muutettava ja omistusosuus ei tämän jälkeen riipu enää omistajan kosta tai palveluiden tarpeesta.

Vähimmäisomistusta koskeva vaatimus ei mielestämme sovi myöskään inhouse-yhtiöiden sääntelymalliin. Omistusosuudella ei ole välitöntä merkitystä inhouse-aseman (sidosyksikkö) kannalta, vaan keskeistä on nimenomaisesti riittävän määräsvallan olemassaolo.

Esityksessä ei ole huomioitu Suomen maantieteellisiä ja toimialakohtaisia erityispiirteitä. Yleinen 10 % vähimmäisomistusvaatimus jättää huomiotta tilanteet, joissa sidosyksikön hyödyntäminen alle 10

% omistusosuudella on perusteltua ja yleisen edun mukaista, sekä määräysvallan toteutuminen on osoitettavissa. Tämä rajoitus heikentää erityisesti Suomen harvaan asuttujen alueiden mahdollisuuksia hyödyntää alueellista sidosyksikön mahdollistamaa yhteistyötä laadukkaiden, kustannustehokkaiden ja turvallisten palveluiden mahdollistamiseksi. Näillä Suomen harvaan asutuilla alueilla markkinoiden toiminta on usein rajallista, eikä kilpailu ole riittävää. Sidosyksiköiden merkitys vaihtoehtona omalle tuotannolle korostuu kyseisillä alueilla, joissa työvoiman ja osaajien saatavuus on heikompaa kuin Suomen kasvukeskuksissa. Toimialoista ICT infrastruktuuripalveluita tuottavat sidosyksiköt ovat erityisen keskeisessä asemassa, sillä ne turvaavat yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisen ICT infrastruktuurin turvallisuutta sekä tieto- ja kyberturvallisuuden toteutumista omistajilleen. Kriittisen ICT-infrastruktuurin toimivuus on elintärkeää julkisen sektorin varautumisessa ja huoltovarmuuden toteutumisessa, erityisesti kiristyneessä hybridi- ja kyberuhkien aikakaudessa.

Esityksen taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia ei ole arvioitu kattavasti lainvalmisteluprosessissa. Esitettyyn vähimmäisomistusvaatimukseen liittyy merkittäviä taloudellisia riskejä, jotka voivat huomattavasti kasvattaa julkisen sektorin kustannuksia, erityisesti pienten ja keskisuurten kuntien kohdalla. Pienet ja keskisuuret kunnat ovat organisaatioita, jotka ovat sidosyksiköissä usein pienomistajia ja jäisivät esityksen aiheuttamassa muutoksessa sidosyksiköiden mahdollistaman yhteistyön ulkopuolelle. Kyseisillä organisaatioilla on suuria organisaatioita heikkomat resurssit ja kyvykkyydet järjestää tarvitsemiaan tukipalveluita. Tämä johtaisi kustannusten kasvuun, toiminnan laadun heikkenemiseen, huoltovarmuuden heikentymiseen ja työvoimapulan pahenemiseen.

Esitys on ristiriidassa perustuslain 121 §:n kanssa, joka turvaa kuntien itsehallinnon. Lainvalmistelussa ei ole riittävästi arvioitu, miten vähimmäisomistusvaatimus rajoittaa kuntien mahdollisuuksia järjestää tarvitsemiaan palveluita. Esitys asettaa kunnat eriarvoiseen asemaan niiden koon ja sijainnin perusteella, mikä vaikeuttaa erityisesti pienten ja harvaan asutuilla alueilla sijaitsevien kuntien tukipalvelujen järjestämistä ilman sidosyksiköiden tarjoamia ratkaisuja.

Esitetty 10 % vähimmäisomistusvaade ei tue Suomen hallitusohjelman tavoitetta lisätä markkinaehtoista kilpailua. Muutos johtaisi nykyisten yhteistyörakenteiden rikkoutumiseen ja palautumiseen omistajien omaksi toiminnaksi. Tämä muutos aiheuttaisi merkittävän osaajapulan kuntien tarvitsemien tukipalveluiden järjestämisessä ja kilpailuttamisessa. Sidosyksiköt tarjoavat omistajilleen kustannustehokkaan vaihtoehdon omalle palvelutuotannolle. Mikäli omistajat eivät voi enää hyödyntää olemassa olevia sidosyksiköitä, merkittävä osa omistajista näkee, että heidän olisi tuotettava vastaavat palvelut itse tai perustettava uusia sidosyksiköitä, mikä kasvattaa julkisen sektorin kustannuksia merkittävästi. Tämä johtuu siitä, että uusien osaajien rekrytointitarve omistajien palveluiden järjestämiseen, tuottamiseen ja kilpailuttamiseen kasvaisi huomattavasti. Syntyvä osaajapula kiristäisi kilpailua rajallisista asiantuntijaresursseista entisestään, nostaten julkisen sektorin työvoimakustannuksia. Kasvatvat työvoimakustannukset edelleen pahentaisivat erityisesti pienten ja keskisuurten kuntien haasteita järjestää tarvitsemiaan tukipalveluita.

Osakeyhtiölaki ei aseta yhtiön osakkeenomistajamäärälle mitään rajaa. Osakeyhtiön omistusrakenne on vapaasti jäseneltävissä osakassopimuksilla ja yhtiöjärjestyksessä. Esitetty 10 %:n

vähimmäisomistusvaade rajaisi niiden osakeyhtiöiden osakkeenomistajien määrää, joissa sovelletaan inhouse-periaatetta (eli sidosyksikköjä koskevaa järjestelyä). Ehdotettu 10 %:n vähimmäisomistusvaade asettaa inhouse-yhtiöille lisärajoitteita, joita muihin osakeyhtiöihin ei sovelleta. Tällainen rajoitus johtaa siihen, että inhouse-yhtiöiden toimintaedellytykset kaventuvat, erityisesti tilanteissa, joissa pienet kunnat toimivat niiden omistajina. Lisäksi inhouse-yhtiöiden toimintaedellytyksiä rajoittaa jo nykyisin hankintalain määräys, jonka mukaan sidosyksikkö saa harjoittaa enintään 5 %:n ja enintään 500 000 euron osuuden liiketoiminnastaan niiden hankintayksiköiden ulkopuolisten tahojen kanssa, joiden määräysvallassa sidosyksikkö on. Näin ollen esitys aiheuttaa eriarvoista kohtelua verrattuna muihin osakeyhtiöihin, joiden omistusrakennetta ei rajoiteta samalla tavalla.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

Ehdotettua 10 %:n vähimmäisomistusta koskeva vaatimus aiheuttaa merkittäviä ongelmia sellaisille täysin lainmukaisille ja omistajiensa selkeässä määräysvallassa oleville sidosyksiköille, joissa on enemmän kuin kymmenen osakasta ja käytännössä myös omistuspohjaltaan tätä pienemmille, sillä pienosakkailla on hyvin usein alle kymmenen prosentin omistusosuus. Tällaisia sidosyksiköitä jouduttaisiin purkamaan ilman riittävää perustetta tai järjestämään muutoin uudestaan.

Muutos lisää alue- ja kuntakohtaisia eroja, erityisesti harvaanasutuilla alueilla, joissa markkinaa ei kaikilla toimialoilla ole riittävästi.

Vähimmäisomistusvaatimus aiheuttaisi Savon ICT:n omistajille, joista suurin osa on pieniä kuntia merkittävät muutoskustannukset, mikäli palvelut jouduttaisiin kilpailuttamaan ja toteuttamaan uudestaan. Pelkästään tietojärjestelmissä olevien tietojen (talous- ja HR, teknisen toimen, jne.) tietojen siirrot nykyisestä järjestelmästä ja palvelualustalta uusiin olisi tarkoittaisi todella merkittäviä kustannusta. Lisäksi järjestelmätoimittajien kapasiteetti ei riittäisi mitenkään kaikkien siirtojen tekemiseen, mikä nostaisi kustannuksia vielä lisää. Lisäksi muutos nostaisi kyseisten pienten kuntien jatkuvia ICT-palveluiden kustannuksia noin 20-40 prosentilla tai joissain tapauksissa jopa enemmän. Hintojen nousun arvio perustuu toteutuneista kilpailutuksista saatuihin tietoihin. Tämän lisäksi kuntiin tarvittaisiin nykyistä paljon enemmän ICT-osaamista, jotta kunnat pystyisivät kilpailuttamaan ja ostamaan tietoturvalliset ja laadukkaat palvelut sekä käynnistämään ja ylläpitämään nämä palvelut. Mikäli palvelut siirrettäisiin kuntien omaksi toiminnaksi tai palvelut ostettaisiin markkinaehtoisilta toimijoilta, tarvittaisiin kuntiin nykyistä huomattavasti enemmän hankinta- ja ICT-asiantuntijaosaamista ja tämä lisäisi kuntien kustannuksia. Jos palvelut ostettaisiin markkinaehtoisilta toimijoilta, kustannusvaikutus pienissäkin kunnissa olisi enemmän kuin yhden henkilön kustannus. Mikäli palvelutuotanto siirrettäisiin kunnan omaksi toiminnaksi, olisi kustannusvaikutus moninkertainen.

Savon ICT edistää merkittävästi kuntien yhtenäisten tietojärjestelmien kehittämistä, mikä mahdollistaa tiiviimmän yhteistyön kuntien välillä ja tehostaa kuntien toimintaa sekä varmistaa toimintavarmuutta. Erityisesti talous- ja henkilöstöhallinnon yhteistyö edellyttää samoja

tietojärjestelmiä, ja niiden pirstaloituminen vaikeuttaisi yhteistyötä sekä lisäisi eroja kuntien välillä. Esitetty omistusosuuden vähimmäisvaatimus heikentäisi tätä yhteistyötä, koska monet pienet kunnat eivät kykenisi täyttämään vaatimusta. Tämä johtaisi tilanteeseen, jossa kuntien olisi hajautettava ICT-palveluiden järjestämistä, mikä kasvattaisi kustannuksia, vähentäisi tehokkuutta ja heikentäisi kyberturvallisuutta. Lisäksi osaavan henkilöstön saatavuus kunnissa on rajallista, ja nykyisen ICT-yhtiön hajottaminen lisäisi entisestään kuntien rekrytointihaasteita. Muutoksen seurauksena pienten kuntien mahdollisuudet saada laadukkaita ja kustannustehokkaita ICT-palveluita heikkenisivät merkittävästi, ja niiden olisi vaikeampaa varmistaa toimintansa jatkuvuus erityisesti poikkeustilanteissa. Tämä asettaisi kunnalliset palvelut alttiiksi lisääntyville riskeille ja vaikeuttaisi varautumista kansainvälisiin uhkiin, kuten hybridivaikuttamiseen ja kyberhyökkäyksiin.

Todella merkittävä ongelmana olisi kuitenkin ICT-osaajien riittämättömyys, kun osaajia ei riittäisi kaikkiin kuntiin. Muutos heikentäisi merkittävästi pienempien kuntien kriittisten ICT-infrastruktuurin ja perustietotekniikan palveluiden laatua sekä vaikuttaisi erittäin haitallisesti tieto- ja kyberturvallisuuteen. Lisäksi muutos lisäisi merkittävästi pienten kuntien toiminnan jatkuvuuteen ja varautumiseen kohdistuvia riskejä, erityisesti tilanteessa, jossa kansainvälinen hybridivaikuttaminen ja kyberuhat ovat lisääntyneet.

Omistusosuuden vähimmäisvaatimus kaventaa inhouse-yhtiöiden toimintaedellytyksiä, erityisesti silloin, kun pienet kunnat toimivat niiden omistajina. On lisäksi huomioitava, että harvaanasutulla alueella on yleensä vähemmän palveluntuottajia kuin kasvukeskuksissa, osaavien ICT-ammattilaisten rekrytointi on haastavaa ja pienten kuntien ICT-hankintaosaaminen on puutteellista rajallisten resurssien vuoksi. Tällöin omistusosuuden vähimmäisvaatimus vaikeuttaa merkittävästi inhouse-yhtiöiden toimintaa ja sitä kautta heikentää erityisesti pienten ja harvaanasutuilla alueella olevien kuntien mahdollisuuksia hankkia ICT-palveluita laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Savon ICT:n omistajat ja palvelut sekä muutosten vaikutukset:

- Savon ICT tuottaa Pohjois-Savossa kuntien perustietotekniikan palveluja omistajilleen ja hankintalain rajoissa muille toimijoille. Savon ICT:llä on 13 omistajaa, joista 11 on kuntia, yksi koulutuskuntayhtymä ja yksi julkisomisteinen osakeyhtiö. Näistä omistajista 10 kuntaa on Kuntaliiton luokituksen mukaisesti pieniä (alle 10 000 asukasta) ja, joista yhdeksän omistusosuus Savon ICT:ssä jää alle 10 prosentin.
- Savon ICT:n tarjoamat tietoliikenne-, konesali-, päätelaite- ja loppukäyttäjäpalvelut varmistavat osaltaan omistajakuntien julkisen hallinnon ja päätöksenteon toimivuuden, varhaiskasvatuksen ja sivistystoimen, yhdyskuntasuunnittelun sekä vedenjakelun. Lisäksi Savon ICT:n palvelut tukevat omistajien varautumista erilaisissa toiminnan poikkeustilanteissa.
- Savon ICT:n tuottamissa palveluissa kyse ei ole yhteishankinnoista. Savon ICT vastaa omalla osaamisellaan ICT-infrastruktuurin ja perustietotekniikan tuotantoon tarvittavien palvelukomponenttien kilpailutuksesta markkinoilta, komponenttien yhteensovittamisesta tuotannossa omistajien tarpeita vastaaviksi palveluiksi sekä palveluiden päivittäisestä ylläpidosta ja asiakastuesta loppukäyttäjille. Savon ICT tekee yhteistyötä noin 50 kilpailutetun paikallisen,

kansallisen ja kansainvälisen ratkaisutoimittajan kanssa palveluiden mahdollistamiseksi. Ostot markkinoilta muodostavat noin 45 prosenttia yhtiön toiminnan kustannusrakenteesta.

- Esitetty vähimmäisomistusvaatimus sulkisi pienet kunnat pois alueellisesta ICT-yhteistyöstä. Tämä olisi erityisen vahingollista pienissä kunnissa, missä väestö ikääntyy ja työvoima vähenee. Lisäksi monien pienien kuntien taloustilanne on haastava.
- Pirstaleinen toimintamalli, jossa kriittiset ICT-infrastruktuurin ja perustietotekniikan palvelut olisi järjestettävä pienempinä kokonaisuuksina tai omana tuotantona, ei ole alueella realistinen. Alueella ei ole riittävästi palveluntuottajia, joilla on riittävä osaaminen, ICT-palveluiden järjestämiseen ja ylläpitoon, mikä vaarantaisi inhouse-yhteistyön ulkopuolelle jäävien omistajien toiminnan jatkuvuuden ja kyberturvallisuuden varmistamisen.
- Pohjois-Savon pienten kuntien ICT-markkina on osittain toimimaton. Pienet kunnat eivät tämä niiden mahdollisuuksia hyödyntää yksittäisinä toimijoina ole riittävän kiinnostavia ICT-ratkaisuja tarjoavien markkinatoimittajien näkökulmasta. Pohjois-Savon alueellinen inhouse-yhteistyö mahdollistaa Savon ICT:n toteuttamien kilpailutusten kautta ICT markkinoille merkityksellisen kokoisia liiketoimintamahdollisuuksia, jotka muuten jäisivät syntymättä. Mikäli pienet kunnat eivät voi osallistua alueelliseen inhouse-yhteistyöhön, heikentää alueellisesti koottujen, kilpailutettujen ja järjestettyjen palveluiden tuomia etuja.

Suunniteltu aikataulu johtaa tilanteeseen, jossa omistajien hankintaosaajat ja muutoksen toteuttajat eivät riitä. Puute osajista johtaa kilpailuun työvoimasta nostaen kustannuksia ja haastaen edelleen inhouse-yhteistyön ulkopuolelle jäävien toimijoiden mahdollisuuksia järjestää tarvitsemansa palvelut. Myös toimittajien kyky vastata lyhyen aikavälin sisällä tapahtuvaan kilpailutusten kasvuun on hyvin epävarmaa. Nykyisiinkään pienten kuntien kilpailutuksiin ei löydy tarjoajia.

Lain voimaantullessa syntyy hallitsemaan muutos aika, joka pahimmillaan lamauttaa julkista sektoria ja heikentää varautumiskykyä ajassa, jolloin taloudelliset sekä erilaiset toimintaympäristön haasteet, kuten hybridi vaikuttaminen ovat kasvaneet merkittävästi. Muutos aiheuttaisi toteutuessaan pysähtyneisyyden aikakauden julkisen sektorin toiminnan kehittämisessä ja esimerkiksi kuntien tuottavuutta edistävät digitalisaatiohankkeet, kuten asiointipalvelujen sähköistäminen, prosessien automatisointi ja tekoälyn hyödyntäminen, joissa inhouse-yhtiöillä on merkittävä rooli.

- **Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?**

Käytännössä muutos johtaisi siihen, että pienet kunnat, joiden omistusosuus ei täytä 10 % vähimmäisvaatimusta, jäisivät alueellisen inhouse-yhteistyön ulkopuolelle.

Olemme arvioineet, että yhteistyön ulkopuolelle jäävien pienten kuntien ICT-infran ja perustietotekniikan palveluiden tuottamiseen rakennetun tietoliikenne-, konesali- ja päätelaiteinfrastruktuurin sekä palvelu- ja prosessirakenteiden purkaminen, komponenttien uudelleen kilpailuttaminen, infrastruktuurin uudelleen rakentaminen ja yhteensovittaminen toisi yhteistyön ulkopuolelle jääville pienille kunnille merkittävästi lisäkustannuksia. Lisäksi palveluiden jatkuvat kustannukset kasvaisivat arviolta 20-40 prosenttia, jopa enemmän.

Suomessa on harvaanasuttuja alueita, joissa ei ole toimivia markkinoita (ts. pienet kunnat eivät ole kiinnostavia liiketoimintamahdollisuuksia). Näillä alueilla todellisena haasteena on osajien riittämättömyys nykyistä pirstaloituneemmassa mallissa. Osajien puute johtaa puolestaan työvoiman kallistumiseen. Tällä hetkellä monen kunnan todellisuutta on se, ettei osajia saada rekrytoitua eikä omiin/yhteisiin kilpailutuksiin tule tarjouksia. Ilmaisemmekin huolemme siitä, mitä vaihtoehtoja sidosyksiköltä hankittavien palveluiden järjestämiseen kunnille jää tällaisissa tilanteissa.

Omistusosuuden vähimmäisvaatimus kaventaa inhouse-yhtiöiden toimintaedellytyksiä, erityisesti silloin, kun pienet kunnat toimivat niiden omistajina. Inhouse-yhtiöiden toimintaedellytysten heikkeneminen vaikeuttaa erityisesti pienten ja keskisuurten kuntien sekä harvaanasutulla alueella olevien kuntien mahdollisuuksia hankkia ICT-palveluita laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

- **Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)**

Yhtiön toiminta jouduttaisiin todennäköisesti pilkkomaan tavalla, että Savon ICT:n omistajilla toteutuisi 10 % vähimmäisomistus. Yhteistyön ulkopuolelle jäävät omistajat joutuisivat arvioimaan, miten Savon ICT:n palveluita vastaavat ICT-infra ja perustietotekniikan palvelut olisi mahdollista järjestää. Todellinen ongelma yhteistyön ulkopuolelle jäävien pienten kuntien kohdalla on tietohallinto-, ICT-palvelutuotanto- ja hankintaosaamisen riittämättömyys, joka haastaa omistajien edellytyksiä toiminnan uudelleen organisoitumiselle.

Kymmenen prosentin vähimmäisomistuksen myötä yhtiön omistajapohjan kasvu estyy, mikä vaikeuttaa yhtiön tuottamien palveluiden kehittämistä. Tämä vaikutus on erityisen merkittävä silloin, kun pienet kunnat toimivat yhtiön omistajina. Jotta ICT-palveluita olisi mahdollista tuottaa kustannustehokkaasti, laadukkaasti ja kyberturvallisesti, palveluntuottajalla on oltava riittävän laaja omistus- ja asiakaspohja. Tällaisen pohjan säilyttäminen olisi mahdotonta, jos esitetty kymmenen prosentin vähimmäisomistus toteutuu.

- **Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?**

Emme tunnista esitetystä muutoksesta mitään taloudellisia tai muita hyötyjä. Sidosyksiköiden vähimmäisomistusvaade aiheuttaa merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia vahinkoja erityisesti yhteistyön ulkopuolelle jääville pienille kunnille.

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

Esitetty siirtymäaika ei ole realistinen ICT-infrastruktuurin ja perustietotekniikan palveluiden osalta, sillä muutos edellyttää sidosyksikön palveluista irtautumista ja palvelutuotannon uudelleenjärjestämistä. Kyse ei ole pelkästään hallinnollisesta sopimusmuutoksesta, vaan muutos vaatii tietoliikenne-, konesali-, pilvipalvelu- ja päätelaiteinfrastruktuurien sekä palvelu- ja prosessirakenteiden purkamista ja uudelleenrakentamista. Lisäksi muutos vaatii tietojärjestelmissä olevien tietojen siirtämistä nykyistä järjestelmistä ja nykyisiltä palvelualustoilta uusille sekä integraatioiden rakentamista uudelleen. Tämän lisäksi muutos vaatii nykyisten sopimusten purkamista ja uusien tekemistä. Tämä prosessi on toteutettava hallitusti ja vaiheittain.

Hyvinvointialueiden ICT-ympäristöjen rakentaminen on kestänyt yli kaksi vuotta, ja edelleen muutostöitä tehdään ICT-ympäristöjen yhtenäistämiseksi. Hyvinvointialueiden perustaminen oli yhdistämisprosessi hajautetusta keskitettyyn malliin. Nyt ehdotettu lakimuutos johtaisi kuitenkin päinvastaiseen tilanteeseen, jossa keskitettyjä kokonaisuuksia puretaan ja tilalle perustetaan pieniä yksiköitä, hajautettua palvelutuotantoa sekä lisävastuuta ICT-palveluiden tuottamisesta kunnille. Arviomme mukaan ICT-infrastruktuurin ja perustietotekniikan osalta tällainen muutosprosessi edellyttää vähintään viiden vuoden siirtymäaikaa.

Muutos aiheuttaisi pysähtyneisyyden aikakauden kuntien toiminnan kehittämisessä. Kuntien tuottavuutta edistävät digitalisaatiohankkeet, kuten asiointipalvelujen sähköistäminen, prosessien automatisointi ja tekoälyn hyödyntäminen, jäisivät väistämättä taka-alalle ICT-infrastruktuurin ja perustietotekniikan palvelutuotannon uudelleenjärjestämisen vuoksi.

• Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?

Siirtymäaikana inhouse-yhtiöiden on toteutettava useita merkittäviä organisaatiomuutos- ja -järjestelytoimenpiteitä. Ensinnäkin yhtiön omistusjärjestelyjä on muutettava siten, että mahdollisimman monella osakkaalla on 10 %:n omistusosuus. Tämä vaatimus edellyttää osakassopimuksen ja mahdollisesti yhtiöjärjestyksen muuttamista. Esimerkiksi hallituksen muodostamisen säännöksiä on tarkistettava ja muokattava siten, että osakkaalla säilyy tosiasiallinen vaikutusvalta yhtiön päätöksenteossa.

ICT-palveluita tuottavan inhouse-yhtiön näkökulmasta tilanne voi edellyttää muutosneuvottelujen käynnistämistä, mikäli palveluiden myynti pienenee ja työmäärä vähenee.

ICT-infrastruktuurin ja perustietotekniikan palveluiden tuottamisessa siirtyminen nykyisistä keskitetyistä tuotantomalleista kohti pirstaleisempia tuotantomalleja edellyttää seuraavia toimenpiteitä inhouse-yhteistyön ulkopuolelle jäävien omistajien osalta:

- Palvelutuotantomallien arviointi ja resurssisuunnittelu: Selvitys siitä, mitä palveluita voidaan tuottaa itsenäisesti omien resurssien ja osaamisen puitteissa, yhteistyössä muiden ulkopuolelle jäävien omistajien kanssa, tai hankkimalla palvelukomponentteja markkinoilta kilpailutuksen kautta.
- Palveluketjujen suunnittelu ja yhteensovittaminen: Suunnitelman laatiminen siitä, miten eri tavoin tuotetut ICT palvelukomponentit yhdistetään hallittavaksi kokonaisuudeksi ja palveluketjuiksi.
- Riskienhallinta ja varasuunnitelmat: Ennen siirtymistä tehtävä riskianalyysi, jossa kartoitetaan mahdolliset siirtymään liittyvät häiriötekijät ja laaditaan varasuunnitelmat mahdollisten ongelmatilanteiden varalle.
- Tarvittavien resurssien hankinta: Tuotantoresurssien varmistaminen rekrytoimalla, perustamalla uusia inhouse-yhtiöitä tai kilpailuttamalla palveluna markkinoilta.
- Vaatimustenmukaisuuden (compliance) varmistaminen: On syytä varmistaa, että uusi palveluntuottaja täyttää kaikki lakisääteiset ja turvallisuuteen liittyvät vaatimukset (esim. GDPR, kyberturvallisuusstandardit). Tämä voi edellyttää auditointeja tai tarkastuksia.
- Uusien sopimusten kilpailuttaminen: Sopimusten sisältöjen muuttuessa olennaisesti joko hankintayksiköt erikseen tai uudet perustetut sidosyksiköt kilpailuttavat uudet sopimuskokonaisuudet markkinoilta
- Uuden ICT-infrastruktuurin suunnittelu ja perustaminen: Uuden ICT-infrastruktuurin suunnittelu ja toteutus, mukaan lukien tietoliikenneverkot, konesali- ja kapasiteettipalvelut, päätelaiteinfrastruktuuri sekä ITSM-palveluhallinnan prosessit.
- Hallittu migraatio uuteen ympäristöön ja tarvittavien pilotointien toteuttaminen: ICT-infrastruktuurin ja perustietotekniikan palveluiden vaiheittainen ja hallittu siirtäminen uuteen palvelutuotantoympäristöön.
- Tietojärjestelmissä olevien tietojen ja järjestelmien välisten integraatioiden vaiheittainen ja hallittu siirtäminen uuteen palvelutuotantoympäristöön sekä tietojen poistaminen nykyisistä tietojärjestelmistä ja tietokannoista.
- Vanhojen sopimusten ja tuotannon alasajo: Nykyisten sopimusten irtisanominen sekä vanhan palvelutuotannon hallittu alasajo

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

Muutoksen vaikutukset ovat niin laajat, ettei muutosta tulisi toteuttaa edes poikkeuksiin nojaten. Omistusrajauksen suurin ongelma on, että se tulee kohdistumaan erityisesti pieniin kuntiin.

Alla olemme kuitenkin esittäneet esimerkinomaisesti joitakin poikkeuksia, joita voitaisiin mahdollisesti joissain tilanteissa käyttää. Muutoksessa tulisi huomioida alue- ja kuntakohtaiset erot, harvaan asutut alueet sekä näillä alueilla oleva markkinan erilaisuus.

Ensisijaisena vaihtoehtona poikkeukseksi pienille kunnille (asukasluku alle 10.000) tulee mahdollistaa palveluiden hankinta sidosyksiköltä myös alle 10 % omistuksella. Vaihtoehtoisena poikkeuksena harvaan asuttujen alueiden yhteistyössä sidosyksikön omistajilla tulisi olla mahdollisuus hankkia palveluita sidosyksiköltä alle 10 % omistuksella, mikäli sidosyksikön toiminta-alueen väestöpohja on enintään 300 000 – 500 000 asukasta.

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

Ennen huoltovarmuuteen liittyviä muutospäätöksiä tulisi selvittää, kuinka huoltovarmuuteen kohdistuvat riskit saadaan estettyä. Lakisääteiset kunnalliset palvelut ja myös kunnallisen päätöksenteon järjestelmät eivät voi toimia ilman tukipalveluita. Näiden palveluiden pitäminen omassa ohjauksessa on ollut kuntatoimijoiden strateginen ja harkittu valinta.

Hallitsematon muutos julkisen sektorin kriittisiin tukipalveluihin on merkittävä riski nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa etenkin, kun muutoksen vaikutuksia ei ole riittävästi arvioitu.

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

Mahdollisesta rikollisesta taustasta tietäminen etukäteen on varmasti yleisen edun mukainen, riskiarvioissa huomioita asia. Loppuasiakkaan on hyvä olla vähintään tietoinen palveluntuottajan mahdollisesta rikostaustasta.

- **Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?**

Hallinnollinen taakka ei esityksen perusteella hankintayksikön näkökulmasta vähene. On todennäköistä, että hankintayksikkömme jatkaisi nykyisellä linjalla ja tarkastaisi rikosrekisteriotteet, kuten tähänkin saakka.

Aidosti hallinnollista taakkaa vähentävä muutos olisi se, että rikosrekisteriotteiden tarkastukset olisi mahdollista tehdä sähköisesti.

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

Jälki-ilmoitusvelvoitteen laajentaminen on ymmärrettävä uudistus tilastoinnin ja hankintojen kokonaiskuvan saamiseksi. Toisaalta uudistus myös selkeyttää ilmoittamisvelvollisuutta yhdenmukaisemmiksi.

Jälki-ilmoitusvelvoitteen laajentaminen lisää kuitenkin edelleen hankintayksiköiden hallinnollista työtä. Jälki-ilmoitusten automatisointiin olisi syytä panostaa hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Muut huomiot

Pienhankintarajan nostaminen EU-tasolle

Yhtenä ratkaisuna ehdotamme pienhankintarajan nostamista EU-tasolle 60.000 eurosta 221.000 euroon. Tämä edistää pk-sektorin yhteistyötä kaikkien hankintayksiköiden kanssa ja auttaa uusien innovaatioiden syntymistä julkisen sektorin rajapinnassa ja mahdollistaa pk-yrityksille tärkeitä referenssejä tukemaan kasvua. Se myös vähentää julkisten hankintojen aiheuttamia kustannuksia, tukee aluetaloutta ja paikallista yritystoimintaa.

Hallinnollisen työn ja kustannusten kasvu

Hankintayksiköille kohdistuu tälläkin hetkellä merkittävä määrä hallinnollista työtä. Kokonaisuutena lakiehdotus lisää merkittävästi hankintayksiköille asetettavaa työtä.

On syytä huomata, että hallinnollisen työn lisääminen on aina lakiesityksessäkin esitettyjen pääasiallisten tavoitteiden kannalta merkityksellisemmiltä valmistelun osilta pois, kuten markkinakartoitukselta, hankinnan kohteen määrittelyltä ja sopimusehtojen määrittelyltä. Hankintayksiköillä ei tule olemaan kasvavia resursseja hankintojen valmisteluun.

Hallituksen esityksen virheelliset oletukset sidosyksiköistä

Hallituksen esityksessä esitetään virheellinen oletus, että sidosyksiköiden avulla pyrittäisiin kiertämään hankintalakia. Todellisuudessa sidosyksiköt ovat hankintayksiköitä, jotka ovat velvollisia kilpailuttamaan hankkimansa palvelut ja tavarat hankintalain mukaisesti. Esityksessä väitetään myös, että Inhouse-hankintojen korvaaminen kilpailutuksilla tuottaisi aina positiivisia vaikutuksia. Käytännön kokemukset kuitenkin osoittavat, että vaikutukset vaihtelevat merkittävästi toimialan, hankittavan palvelun, markkinatilanteen ja sidosyksikön mukaan. Yksioikoisten väitteiden esittäminen ilman perusteellisia selvityksiä ja vaikutustenarviointeja voi johtaa harhaanjohtavaan kuvaan, mikä saattaa ohjata julkista mielipidettä virheellisesti.

Julkisen sektorin toimijoiden välinen yhteistyö on ollut tähän asti hyvä ja kannatettava teema, joten onkin vaikea löytää todellisia perusteluja ehdotettujen vähimmäisomistusvaatimusten taustalta. Savon ICT:n toiminta-alueella yhteistyön järjestämistä sidosyksikön kautta on tukenut myös alueellinen varautuminen ja työpaikkojen säilyttäminen alueella sekä yhteistyömahdollisuudet paikallisten yritysten kanssa.

Juvonen Pirjo
Savon ICT-palvelut Oy